

İş Ahlakı Ve İslamiyet

– EDİP GÜL · 03 Ekim 2023

0:00

/ 2:03

İŞ AHLAKI VE İSLAMİYET

'Aranızda mallarınızı haksızlıkla yemeyin' ayetini hafız okurken ben anlamından takip ediyordum. Düşündüm ben bu ayeti anlamalı ve yorumlamalıyım. En azından yapılan tüm yorumları öğrenmeliyim. Kur'an okumanın anlamı bu olmalı. Evet, okunuşu da insana bir haz veriyor. Anlamını bilmediğimiz yabancı müzikleri dinlediğimiz gibi. "Müzik ruhun gıdasıdır" diyorlar ya bence ruhun asıl gıdası Kuran-ı Kerim'i okumak ve dinlemektir. Ama gel gör ki asıl unutulmuş Kuran'ın anlamıdır. Mehmet Akif'in "İnmemiştir hele Kur'an onu hakkıyla bilin/Ne mezarlıkta okumak, ne de fal bakmak için" diyor ya, işte tam da öyle. Biz de şair de mezarlıkta okunmasın demiyoruz ama onunla fal bakılmasını iste onaylamıyoruz.

Gelelim şimdi bu ayetin anlamına: 'aranızda mallarınızı haksızlıkla yemeyin'. buyruluyor Bu nasıl oluyor? Evet, Müslümanlar olarak en büyük derdimiz bu. Mal ve paranın adil bir şekilde yayılması emrediliyor. Ama gel görün ki Müslümanlar iş ve sanat hayatında o kadar yanlışlar yapıyor ki bu emir Müslümanlara gelmemiş gibi. Yine Akif'in deyişiyle 'işleri dinimiz gibi, dinleri işimiz gibi'. Batı iş ahlakını edinmiş, doğruluktan ayrılmıyor ama batıl bir dine uymakta devam ediyor.

Orta çağda batı sefalet içinde engizisyonlarla yoğruluyordu. Bir yandan feodalite hüküm sürüyor. Beyler halka alabildiğine zulüm ediyor, halk her türlü zulüm ve haksızlık altında inin inin inliyordu. Bir yandan beyler öbür yandan kilise zulüm ve işkencenin bin türlüünü icra ediyordu.

Haçlı seferleri batının doğuyu tanıması ve yaşam tarzını bellemesi sonucu aktarılan bilimsel eserler ve oradan öğrenilen hayat tarzını benimsemesi sonucu ortaya çıkan bu iş ahlakını maalesef Müslümanlar kaybetmiş ya da oryantalist faaliyetler sonucu dezenformasyona uğratılmıştır.

Bu gün gerek esnaf gerek sanatkâr takımı, yapı ustaları, tamircilerin neredeyse tamamına yakını iş

ahlakını terk etmiş, birçoğunun yaptıkları iş, bir daha yapmaya muhtaç hale gelmiştir. Enteresan bir vakayı nakledeyim. Çok iyi tanıdığım bir arkadaş bana bir araba almış, hem komisyon hem de kar alarak fahiş kar etmiştir. Ona olan güvenimi kullanarak yüksek kazanç sağlamış, uzun araştırmalar sonunda ortaya çıkardığım bu fasit alışveriş yüzünden yıllar sonra başladığı yeni işinde iflas etmiş, bir karşılaşmamızda bana neden olduğunu söylemeden benden helallik istemiştir. Ama onun bu isteği benim tarafımdan kabul edilmemiştir. Ben şahsi olarak helal edebilirdim ama önce hakkı söylemeli bedelini ödemeli ve sonra helallik istemelidir. Çünkü bu hile bana değil islam toplumuna yapılmıştır. Bu aldatmanın özünde bana hakaret vardır. Her iki sebep benim bu helalliği kabul etmeme mani olmuştur. Bunun gibi nice örnekler var ki saymakla bitmez. Aynı arabayla garajdan çıkarken tamponu yamultmuş, tavsiye üzerine bir tamirciye gitmiştim. Resmi kurumdan alınma otomobilin yamulmuş tamponu orijinaldi. 14 yaşındaki arabanın tamponu hala pırıl pırıldı. Az bir miktar yamulan tamponun düzeltilemeyeceğini, yenisini almak gerektiğini söylemiş, ben de tavsiye ile geldiğimiz bu yerde hiçbir şeyden kuşkulamanarak denileni yapmıştık. Ama gel gör ki yan sanayiden aldığımız bu yeni tampon çabucak paslanmıştı. İşin hilesini anlayan bir arkadaş olayı anlattığımda "o orijinal tamponu senden almak için hile yapmış, onu bir başkasına -argo tabirle- okutacak, bu işten iyi para kazanacak" demişti. Aynı arkadaş bana bu hileyi yaparken çocuğunun karnından işediğini anlatıyor, kendine acındırıyor, o zavallının başına gelenin müsebbibi olan davranışlarını sorgulamıyordu. Çünkü ustasından böyle görmüştü ve bunu olağan işlerden sayıyordu.

Dahası neler sayalım; tamirci esnafının ekseriyete yakını böyledir. Son defa aynı arabayı rektifeye sokunca başıma geldi. Kendisi 5. 000 tl etmeyen otomobilin tamirini bana o fiyata çıkardılar. Borç alıp ödemeyen mi dersin, ortak iş kurup borçları ortağına yıkararak ortadan kaybolan mı dersin, ortak fabrikanın tümünü bir gecede söküp kaçan mı dersin? İş ahlakının tamamen tefessüh ettiği, tam da ayetin işaret ettiği gibidir ve bu ahlak düzelmedikçe ne okuduğumuz Kur'anların, ne kıldığımız namazların, ne tuttuğumuz oruçların bir faydasını göremeyeceğiz. Allah buyuruyor ki "kul hakkıyla gelmeyin bana, neyle gelerseniz gelin". Ama gel gör ki biz hep kul hakkı konusunda eksik ve yanlış içindeyiz ve güya Allah hakkını vermekte yarışıyoruz. Bu muamelat bölümünün hayatımızdan çıkarıldığı içindir ki hiçbir ibadetimiz kabul olmuyor ve başımız belalardan kurtulmuyor.

Ahmet Kemal

Kayıt Tarihi : 14.7.2013

Yazıları İş Ahlakı Ve İslamiyet

İŞ AHLAKI VE İSLAMİYET

'Aranızda mallarınızı haksızlıkla yemeyin' ayeti hafız okurken ben anlamından takip ediyordum. Düşündüm ben bu ayeti anlamalı ve yorumlamalıyım. En azından yapılan tüm yorumları öğrenmeliyim. Kur'an okumanın anlamı bu olmalı. Evet, okunuşu da insana bir haz veriyor. Anlamını bilmediğimiz yabancı müzikleri dinlediğimiz gibi. Müzik ruhun gıdasıdır diyorlar ya bence ruhun asıl gıdası Kuran-ı

Kerim' i okumak ve dinlemektir. Ama gel gör ki asıl unutulmuş Kuran'ın anlamıdır. Mehmet Akif'in inmemiştir hele Kur'an onu hakkıyla bilin/Ne mezarlıkta okumak ne de fal bakmak için' diyor ya işte tam da öyle. Biz de şair de mezarlıkta okunmasın demiyoruz ama fal bakılmasını iste onaylamıyoruz. Gelelim şimdi bu ayetin anlamına:' aranızda mallarınızı haksızlıkla yemeyin'. Bu nasıl oluyor. Evet, Müslümanlar olarak en büyük derdimiz bu. Mal ve paranın adil bir şekilde yayılması emredilmiştir. Ama gel görün ki Müslümanlar iş ve sanat hayatında o kadar yanlışlar yapıyor ki acaba bu emir Müslümanlara gelmemiş gibi. Yine Akif'in deyişiyle 'işleri dinimiz gibi, dinleri işimiz gibi'. Batı iş ahlakını edinmiş, doğruluktan ayrılmıyor ama batıl bir dine uymakta devam ediyor. Orta çağda batı sefalet içinde engizisyonlarla yoğruluyordu. Bir yandan feodalite hüküm sürüyor. Beyler halka alabildiğine zulüm ediyor. Halk her türlü zulüm ve haksızlık altında inim inim inliyordu. Bir yandan beyler öbür yandan kilise zulüm ve işkencenin bin türlüünü icra ediyordu.

Haçlı seferleri batının doğuyu tanıması ve yaşam tarzını bellemesi sonucu aktarılan bilimsel eserler ve oradan öğrenilen hayat tarzını benimsemesi sonucu ortaya çıkan bu iş ahlakını maalesef Müslümanlar kaybetmiş ya da oryantalist faaliyetler sonucu dezenformasyona uğratılmıştır.

Bu gün gerek esnaf gerek sanatkâr takımı, yapı ustaları tamirciler iş ahlakını neredeyse tamamına yakınını terk etmiş, birçoğunun yaptıkları iş, bir daha yapmaya muhtaç hale gelmiştir.

Enteresan bir vakayı nakledeyim. Çok iyi tanıdığım bir arkadaş bana bir araba almış, hem komisyon hem de kar alarak fahiş kar etmiştir. Ona olan güvenimi kullanarak yüksek kazanç sağlamış, uzun araştırmalar sonunda ortaya çıkardığım bu fasit alışveriş yüzünden yıllar sonra başladığı yeni işinde iflas etmiş, bir karşılaşmamızda bana neden olduğunu söylemeden benden helallik istemiştir. Ama onun bu isteği benim tarafımdan kabul edilmemiştir. Ben şahsi olarak helal edebilirdim ama önce hakkı söylemeli bedelini ödemeli ve sonra helallik istemelidir. Çünkü bu hile bana değil islam toplumuna yapılmıştır. Bu aldatmanın özünde bana hakaret vardır. Her iki sebep benim bu helalliği kabul etmeme mani olmuştur. Bunun gibi nice örnekler var ki saymakla bitmez. Aynı arabayla garajdan çıkarken tamponu yamultmuş tavsiye üzerine bir tamirciye gitmiştim. Resmi kurumdan alınma otomobilin yamultmuş tamponu orijinaldi. 14 yaşındaki arabanın tamponu hala pırıl pırıldı. Az bir miktar yamulan tamponun düzeltilemeyeceğini yenisini almak gerektiğini söylemiş ben de tavsiye ile geldiğimiz bu yerde hiçbir şeyden kuşkulananak denileni yapmıştık. Ama gel gör ki yan sanayiden aldığımız bu yeni tampon çabucak paslanmıştı. İşin hilesini anlayan bir arkadaş olayı anlattığımda' o orijinal tamponu senden almak için hile yapmış onu bir başkasına argo tabirle okutacak bu işten iyi para kazanacak' demişti. Aynı arkadaş bana bu hileyi yaparken çocuğunun karnından işediğini anlatıyor kendine acındırıyor o zavallının başına gelenin müsebbibi olan davranışlarını sorgulamıyordu. Çünkü ustasından böyle görmüştü ve bunu olağan işlerden sayıyordu.

Dahası neler sayalım tamirci esnafının ekseriyete yakını böyledir. Son defa aynı arabayı rektifeye sokunca başıma geldi. Kendisi 5. 000 tl etmeyen otomobilin tamirini bana o fiyata çıkardılar.

Borç alıp ödemeyen mi dersin, ortak iş kurup borçları ortağına yıkarak ortadan kaybolan mı dersin, ortak fabrikanın tümünü bir gecede söküp kaçan mı dersin? İş ahlakının tamamen tefessüh ettiğini, tam da ayetin işaret ettiği gibidir ve bu ahlak düzelmedikçe ne okuduğumuz Kur'anların ne kıldığımız namazların. Ne tuttuğumuz oruçların bir faydasını göremeyeceğiz.

Allah buyuruyor ki kul hakkıyla gelmeyin bana neyle gelerseniz gelin. Ama gel gör ki biz hep kul hakkı konusunda eksik ve yanlış içindeyiz ve güya Allah hakkını vermekte yarışıyoruz.
Bu muamelat bölümünün hayatımızdan çıkarıldığı içindir ki hiçbir ibadetimiz kabul olmuyor ve başımız belalardan kurtulmuyor.

Ahmet Kemal